

Til Transportminister Thomas Danielsen
trm@trm.dk

DATO: 24. maj 2023
PROJEKTNR.:
hsa/ds/CEL

Kære Thomas Danielsen

DANVA (Dansk Vand- og Spildevandsforening) er brancheorganisation for vand- og spildevandsselskaberne i Danmark. Vi kontakter dig, fordi Transportministeriets tanker og arbejde med ændring af ekspropriations- og taksationsprocessen er vigtige for DANVAs medlemmer.

Desværre savner vi inklusion af ledningsejernes perspektiv i arbejdet med en ny ekspropriationsproceslov. For at opfylde forsyningsforpligtigelsen er vand- og spildevandsselskaberne afhængige af adgang til jord, der ejes af andre, til placering af tekniske anlæg, til grundvandsbeskyttelse og til vandparkering i forbindelse med klimaløsninger. I et vist omfang sikres de nødvendige arealerne via frivillige aftaler mellem vand- og spildevandsselskaberne og lodsejerne. Men det er langt fra altid muligt at opnå en frivillig aftale, og derfor er ekspropriation et vigtigt emne for vandselskaberne. Ekspropriation til fordel for almene vandforsyningsanlæg og spildevandsanlæg sker med hjemmel i henholdsvis vandforsyningsloven og miljøbeskyttelsesloven. I begge tilfælde er der i forhold til ekspropriationens gennemførelse henvist til vejlovens bestemmelser.

Jeg skal i det følgende komme med en kort introduktion til en række elementer, som DANVA mener bør inkluderes i arbejdet med en ny ekspropriationsproceslov.

Flytning af ekspropriationskompetencen

DANVA mener, at ledningsejerne i en række tilfælde bør have mulighed for få overført ekspropriationskompetencen fra kommunen til Ekspropriationskommissionerne efter anmodning (med inspiration fra vejlovens § 94). Der er tale om følgende tilfælde:

1. Når der er tale om kommunalt ejet jord.
2. Ved flytning og genetablering af forsyningsledninger.
3. Aktivitet på tværs af kommunegrænser.

Ad1. Kommunalt ejet jord.

Det er normalt kommunalbestyrelsen, som træffer beslutning om ekspropriation til vand- og spildevandsanlæg. Når der er tale om anlæg på kommunalt ejet jord, mener DANVA, at systemet skal ændres, så der ikke er sammenfald mellem lodsejer og myndighed. Dermed sikres en sammenlignelig forhandlingssituation for private og kommunale jordejere i forhold til indgåelse af aftaler og vilkår i disse. Samtidig sikres retsfølelsen i forhold til lighed for loven og en ekspropriationsproces løsrevet fra eventuelle lokale interesser.

Ad. 2 Flytning og genetablering af forsyningsledninger.

Anlægsmyndighedernes ekspropriationshjemmel kan bruges til at flytte ledninger væk fra det areal, der skal bruges til eksempelvis vej eller jernbane, når de almindelige ekspropriationsbetingelser er opfyldte. Men hvis det herefter er henlagt til kommunen at forestå en eventuel ekspropriation og tinglysning af ledningsdeklaration på de arealer som ledningerne flyttes til, skal der gennemføres to uafhængige ekspropriationsprocesser. Derfor vil det være hensigtsmæssigt for processen, og de berørte grundejere, hvis alle nødvendige arealer og rettigheder erhverves på én gang og af samme eksproprierende myndighed. Sådan at samme myndighed i en ombæring tager sig af flytning af ledningen, placeringen af ledningen på et nyt areal og tinglysning af ledningsdeklaration. Pt. kan de berørte grundejere risikere at møde op til fem administrative taksationsmyndigheder i processen.

Ad. 3. Aktivitet på tværs af kommunegrænser.

Sager efter miljøbeskyttelseslovens § 26 a (pålæg ift. pesticider og nitrat) og § 24 (påbud ift. beskyttelse af vandindvinding) behandles efter vejlovens regler. Det nuværende system afspejler imidlertid ikke, at vand ikke følger kommunegrænser. Indvinding af drikkevand sker i højere grad på tværs af en eller flere kommunegrænser, så vandet ofte forsyner borgere i en anden kommune, end der hvor det indvindes. Tilsvarende kan der være behov for reservation af arealer i en kommune til eksempelvis vandparkering, der sikrer borgere nedstrøms i en anden kommune. Desværre kan incitamentet til at udøve ekspropriationer i eksempelvis indvindingskommunen til fordel for borgere i en anden kommune være ret begrænset. DANVA mener, at muligheden for flytning af myndighedskompetencen i sager, der går på tværs af kommunegrænser, kan rette op herpå, og opfordrer til at disse overvejelser indgår i det forestående arbejde.

Vandselskaber med rettigheder

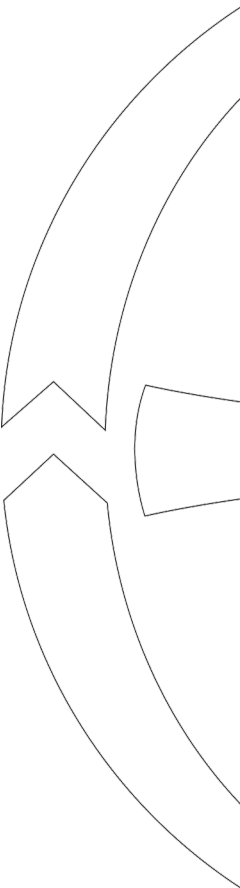
Sager efter miljøbeskyttelseslovens § 26 a (pålæg ift. pesticider og nitrat) og § 24 (påbud ift. beskyttelse af vandindvinding) behandles som nævnt ovenfor efter vejlovens regler. Vandselskaberne har en klar interesse i disse sager, idet erstatningerne til arealejerne/rådhedsindehaverne skal betales af vandselskaberne. Til trods herfor er vandselskabernes mulighed for at varetage deres interesse under processen ikke sikret. Systemet afspejler ikke, at vandselskaberne ikke længere er en del af kommunen men er selvstændige selskaber. DANVA mener, at der bør rettes op herpå i det forestående arbejde, så vandselskaberne kan varetage deres interesse herunder indbringe afgørelser.

Synkronisering mellem forsyningsarter

I vejlovens § 77 stk. 2 er vandforsyningsloven § 37 og § 38 specifikt nævnt. Ekspropriationshjemler til forsyning findes imidlertid i en lang række love som f.eks. varmforsyningslovens § 16, elsikkerhedslovens § 27 og gasforsyningslovens § 55. DANVA skal opfordre til synkronisering, og at den specifikke angivelse fjernes.

Præciseringer i vejloven og ekspropriationsprocesloven

DANVA skal opfordre til, at vejlovens § 77. Stk. 2 derudover omformuleres. Den nuværende formulering om, at gæsteprincippet ikke finder anvendelse "*hvis andet er særligt bestemt i aftale, kendelse afsagt af en ekspropriationskommision nedsat i henhold til lov om fremgangsmåden ved ekspropriationer*" kan give anledning til unødige drøftelser af, hvad "særlig bestemt" knytter sig til. Udgangspunktet må være, jf. også Højesterets praksis fra 2022, at gæsteprincippet ikke finder anvendelse, når der er tale om offentligretlige afgørelser herunder ekspropriationer. DANVA skal opfordre til, at dette kommer til at fremgå tydeligere af bestemmelsen. Sådan at det fremgår, at det lovbestemte gæsteprincip ikke

finder anvendelse, hvis ledningen er lagt efter kendelse afsagt af en ekspropriationskommission, eller hvis ledningen er lagt efter aftale, hvori fravigelsen er særlig bestemt.

DANVA er af advokater blevet gjort opmærksom på, at formuleringen af vejlovens § 98 og ekspropriationsproceslovens § 25 giver anledning til misforståelser i praksis. Nogle har således den opfattelse, at ledningsrettigheder automatisk bortfalder, når et areal erhverves til vej, jernbane o. lign. DANVA mener, at man bør benytte anledningen til at rette op på denne mulighed for misforståelser. Til inspiration for arbejdet med at præcisere forståelsen henvises til Louise Heilberg m.fl. Vejloven med kommentarer 1. udgave 2020 side 516-518 og til U1964B71, hvor P. Andersen kommenterede formuleringen af bestemmelsen.

DANVA indgår gerne i dialog om ovenstående.

Med venlig hilsen

Carl-Emil Larsen
DANVA

